

De regio

Dit CIL in het Noorden van Nederland richt zich op het Oost-Groningen waar drie regio's te onderscheiden zijn. Het Oldambt wordt gedomineerd door akkerbouw met een landschap gekenmerkt door weidse open ruimten. De Westerwolde en de Veenkoloniën worden meer gemengd gebruikt. Historisch gezien vormen deze landschappen een leefgebied voor grondbroedvogels/weidevogels/akkervogels.

Doelstelling

Onze visie op middellange termijn (2040) voor Oost-

Groningen: Het Oosten van Groningen is in 2040 een heterogeen landschap. De verschillen tussen de drie onderscheiden regio's Oldambt, Westerwolde en Veenkoloniën zijn sinds 2020 behouden en vergroot. In het Oldambt is de nadruk blijven liggen op akkerbouw. In de Veenkoloniën is er ook voedselproductie maar daarnaast meer ruimte voor natuurlijke elementen. In Westerwolde is een gevarieerd landschap ontstaan mede door het succes van agrarisch natuurbeheer in dat gebied. Hier werken melkveehouders en akkerbouwers samen om nutriëntenkringlopen te sluiten waarbij primaire productie levensvatbaar blijft in het landschap doordat de boeren een bedrijfsmodel hebben gerealiseerd met gevarieerde vruchtwisselingen. Zij leveren nu voedingsmiddelen voor menselijke consumptie door de productie van plantaardige eiwitten (erwten, bonen enz.), die een groter bestanddeel van het Nederlandse dieet zijn geworden. Dit bedrijfsmodel betaald hen ook voor het leveren van ecosysteemdiensten, naast de GLB-betalingen. De provincie Groningen draagt bij aan de oplossing van de klimaatproblematiek door de aanplant van bosrijke landschapselementen in Veenkoloniën en Oldambt. Deze houtige elementen creëren een landschap dat een perfect leefgebied is voor (akker)boerenlandvogels. De elementen helpen ook populaties wilde bijen, vlinders en nachtvlinders (bestuivers). De verschillen in de gebieden zijn groter geworden doordat de weidse landschapsstructuur van het Oldambt is gewaarborgd door naast de oude dijkstructuren alleen kleine, lage struwelen aan te leggen. In de Veenkoloniën is de door de typische landschapsstructuur ontstane habitat van de grachtjes en vaarten versterkt door soortgelijke struwelen. Westerwolde is een echt 'mozaïek' landschap geworden. De agrarische natuurelementen die dit gebied typeren zijn bloemenstroken.

Figuur 1: Artist's impression van de visie voor 2040 voor Oost-Groningen

Contact CIL Oost-Groningen

- BoerenNatuur
Carleen Weebers ✉ cweebers@boeren Natuur.nl

Potentiële contractoplossing ("droomcontract")

Doelstelling

Het droomcontract heeft hoofdzakelijk tot doel de bestaande overeenkomsten te verbeteren om habitats voor beschermde soorten te creëren, het landschap te beschermen en te verbeteren, de functionele agro-biodiversiteit in stand te houden en te ontwikkelen en de landbouwers te vergoeden voor het onderhoud van het landschap. Een belangrijke neven doelstelling is ook de marketing van het gebied ten behoeve van toerisme te verbeteren.

Maatregelen

Er is een hele catalogus aan maatregelen beschikbaar voor de regio. Welke concrete maatregel aan de betrokken landbouwer wordt aangeboden, hangt af van het door het collectief opgestelde beheerstrategie.

Type contract

- ODA's / Agromilieu- en klimaatmaatregelen

Contracteigenschappen

- Collectieve uitvoering
- Op actie gebaseerde betalingen

Gerichte collectieve goederen

Biodiversiteit

Water

Landschap & Omgeving

Figuur 2: Gezicht op het Oldambt © anderbeeld.nl

Actoren & Structuur

In Nederland zijn er in totaal veertig agrarische collectieven actief, die als tusseninstantie fungeren tussen overheden en individuele boeren. Het collectief stelt een beheerstrategie op en bereidt een budgetaanvraag aan de overheid voor. Als de aanvraag wordt goedgekeurd sluiten de collectieven individuele contracten met de respectieve landbouwers, welke percelen in de begrensde leefgebieden liggen. De collectieven bieden ook adviesdiensten en kennisoverdracht. Zij controleren de uitgevoerde maatregelen in het veld en coördineren de betalingen aan de individuele boeren. Er is een derde partij betrokken bij de certificering van de collectieven om na te gaan of zij in staat zijn hun taken dienovereenkomstig uitvoeren.

Duur van het contract

Momenteel: zes jaar. In het proces van de droomcontracten bestaat er onder de landbouwers geen algemene consensus over een gewenste contractduur. Over het algemeen langer dan zes jaar, zolang er maar een evaluatie is en de mogelijkheid om het contract tussentijds te wijzigen. Sommige boeren willen contracten van meer dan twintig jaar, anderen zijn meer voorstander van kortere perioden om meer flexibiliteit mogelijk maken.

Betalingen

De boeren zijn voorstander van op actie gebaseerde betalingen, zoals die nu worden verricht.

Controles en verificaties

Dit zal gebeuren op basis van praktijken, maar ook op basis van resultaten. Daartoe zijn reeds monitoringprotocollen ontwikkeld, die door het collectief zullen worden opgevolgd. Het collectief wordt door een onafhankelijke derde partij beoordeeld om te worden geaccrediteerd.

Verwachte voordelen

Sociale/Ecologische Voordelen

De autoriteiten kunnen hun doelstellingen efficiënter bereiken via het collectieve systeem. Bedrijven die betrokken zijn bij activiteiten die verband houden met natuurinclusieve landbouw, hebben een contactpunt voor mogelijke samenwerking met boeren/collectieven (bijvoorbeeld zaadleveranciers). Tot slot profiteert de toeristische sector van de verbeterde landschapskwaliteit.

Voordelen voor landbouwers

- Positief imago en plezier in hun werk;
- Stabiël inkomen;
- Instandhouding van het natuurlijk kapitaal (bodem);
- Kennis van ecologie en agronomische praktijken;
- Netwerken en samenwerking.